

Даровете на Балкана - от хората за хората

Когато ние не отиваме при планината, тя идва при нас. Това стана на 5 юни в софийския парк „Заимов“, пред театър „София“, когато се състоя фестивалът „Натура фест“ - първият по рода си, но заключителен по проекта „За Балкана и хората“. Дошлият в столицата Балкан се оказа вкусен, забавен и весел. Три момичета - Елица Попова от Българската фондация „Биоразнообразие“, Райна Иванова от WWF - България, и Марияна Вълчева от БЗДП ни подадоха ръка на откриването на „Натура фест“, за да ни приобщият към света на хората, работещи за и по проекта. Проектът, започнал

действието си през септември 2012 г., е финансиран от Швейцарско-българската програма за сътрудничество и подкрепя усилията на малкия и средния бизнес, граждански организации и институции в девет зони от европейската екологична мрежа „Натура 2000“.

Подкрепя ги технически и финансово да оценят своето родно място като място за устойчиво ползване на природните ресурси, които предлага, и да развият своя бизнес.

Фестивалът бе предшестван от международния форум „Мисия: чиста храна, честен поминък“ в Софийския университет. В модула „Богатството на местните породи“ Оля Генова от ПП „Врачански Балкан“ разказа за запазването на традиционни сортове ябълки.

„Натура фест“ предложи на своите посетители най-разнообразни фермерски продукти, произведени в зоните на „Натура 2000“ - овче, краве, козе и биволско сирене и кисело мляко, натурален или с подправки кашкавал, мътеница и добилият популярност у нас кефир, сладка и сиропи от диворастващи плодове и билки, мед, кокоши и пъдпъдъчи яйца, подправки, пресни билки. Пред публика Ути Бъчваров приготви троянски кебап от телешко месо. Работеха арт работилници за деца, имаше дегустации на различни продукти и състезания. Пяха момчетата от „Jeremy?“.

Най-хубавото на фестивала бе, че хората от големия град разговаряха с хората от малките населени места, от които дойде истинската храна. Сред тези запалени хора намерихме Мая Ангелова от монтанското с. Превала - шеф на „Синевка“ ООД, или работилницата за преработка на горски плодове. Сладката, сиропите, желетата са чисти, оригинални и вкусни. И вече са познати на много места. Едно семейство - Ангелови, от 4-ма души върши цялата работа. А то друга в селото и няма. - Ако не беше проектът, подкрепата, обучението, което получихме, не бихме стигнали дотук. И не бихме се хванали и със следващия етап - да открием фурната - споделя Мая. Биопчелинът на сем. Начеви от Калофер работи с Фондацията за биологично земеделие „Биоселена“ - партньор по проекта „За Балкана и хората“. Медът, произвеждан от Начеви, вече има сертификат

за биологично производство. По проекта е построен цехът за восьмични основи. Във фермата „Под Балкана“ край карловското с. Васил Левски, подпомогнатата от проекта, сем. Кулови отглежда животни от редки местни породи - бивоците

българска мура и каракачанските овце. На малкото щандче с млечни продукти удоволствие е да разговаряш с младото момиче Агора - дъщерята на Никола и Таня Кулови. - Тези породи са уникални за биоразнообразието в България, но са пред изчезване, затова семейството е поело опазването им за своя кауза - казва тя. Във фермата се отглеждат около 200 бивоци мура, 500-600 каракачански овце, над 300 кози и крави. За запазване на породата се развъжда и породата сиво искърско говедо. Вкусът на биволско кисело мляко и сирене е неповторим.

Илка Игнатова е прочутата чипровска климарка. На щанда си с образци на шарките на чипровските килими тя разположи няколко кълба вълнена прежда от прочутата раплианска овца и пресни билки и растения, от които се добиват багрилата за оцветяване на преждата за тъкане на килими. Но този многопоколенчески занаят е пред изчезване, нищо, че чипровският килим е в Списъка на световното културно наследство на ЮНЕСКО. - Може само там и да остане - казва загрижено Илка, защото през 60-те години на ми-

налия век само в Чипровци е имало 1100 килимари, а сега най-много 60. Трудът на майстора килимар е тежък и не е добре платен, затова младите не поемат занаята от по-старите, а изтъкните килими отиват само при ценители на това занаятчийско изкуство. Проектът се опитва да поощри малкото останали майстори. - Помогнете да спасим чипровския килим! Пишете и алармирайте, че губим едно уникално богатство“ - казва Илка.

Стоян Пелтешки е собственик на малка мандра в с. Угърчин, която прави овче и краве сирене, доставяно от фермата, в която има само 14 крави и 150 овце и екологично чиста паша. С помощта на проекта се включи във фермерския пазар, провеждан пред сградата на МЗХГ. От 6 юли този пазар „От нашата ферма - с любов за вас“ стана постоянен - всяка сряда.

Споделихме ви само няколко примера за това как един проект с много подходящо име „За Балкана и хората“ може да проработи в полза на чистата и вкусната храна, произведена по устойчив начин, опазващ природата, и в условията на честен, предимно семеен поминък.

В проекта „За Балкана и хората“, завършил успешно през август, работиха десет партньори от България и Швейцария - 9 неправителствени организации, като 5 от тях са български - Фондацията за биологично земеделие „Биоселена“, Асоциацията на парковете в България, Българската фондация „Биоразнообразие“, WWF - България, Българското дружество за защита на птиците, и 4 швейцарски, както и МЗХГ, представено от Изпълнителната агенция по селекция и репродукция в животновъдството, с подкрепата на Посолството на Швейцария у нас и особено на посланика Н. Пр. Денис Кнобел. Чрез петгодишната си работа екипът на проекта разпръсна съмненията, че зоните от екологичната мрежа „Натура 2000“, националните и природните паркове са „terra incognita“ или забранени територии. Те са ключ към модела, в който местните хора, бизнесът и околната среда се подкрепят и печелят от тази взаимосвързаност. Проектът през 2016 г. става носител на наградата „Натура 2000“ на Европейската комисия в категория „Социално-икономически ползи“.

Светлана БЪНЗАРОВА

Новини от държавните предприятия

ЮЗДП - Благоевград, спечели проект по програма „Life+“

През септември в ЮЗДП започва изпълнението на проект „Възстановяване и подобряване на природозащитния статус на приоритетни горски хабитати от мрежата „Натура 2000“ в България“, финансиран по европейската програма „Life+“, която осигурява безвъзмездни средства в размер на 75 % от общата стойност от 2 млн. евро.

Основната дейност, заложена в проекта, е производството на контейнерни фиданки от космат дъб, дървовидна хвойна, черна елша, клек. С тях ще бъде извършено залесяване на 1000 дка в приоритетни горски местообитания в защитените зони Огражден - Малешев, Рупите - Струмеш-

ница, Кресна - Илинденци, Скрино, Осоговска и Конявска планина и Витоша.

За производството на контейнерни фиданки в горския разсадник „Локорско“ на ДГС - София, ще бъде доставена и монтирана поточна линия за производство на един милион фиданки със закрыта коренова система годишно. Предимствата на тази технология са намаляване на ръчния труд и разходите за производство, за почвоподготовката и голяма част от залесителната работата. Гарантира се почти пълна кълняемост на семената и над 95 % прихващане при засаждане.

Други лесокulturни дейности, заложи в проекта, са освобождаване на площи, обра-

сли с нежелани храстови видове, събиране на семена за производството на контейнерни фиданки, отглеждане на залесените площи и ограждане за предпазване от паша на селскостопански животни и дивеч.

Дейностите ще се извършват в Държавните горски стопанства в Първомай, Петрич, Струмаяни, Кресна, Дупница, Рилски манастир и в Държавните ловни стопанства „Осогово“ и „Витошко - Студена“.

Продължителността на проекта е 4 години. Координиращ бенефициент е ЮЗДП в партньорство с Горската семеконтролна станция - София, като асоцииран бенефициент.

Снежана ПАСКАЛЕВА

Новини от природните паркове

Излюпиха се първите пеликанчета в ПП „Персина“

През юни се излюпиха първите две къдроглави пеликанчета от новосформираната през 2016 г. колония в блатото Песчина на о. Персин (Белене).

За втора година колонията от къдроглави пеликани успява да отгледа малки. До миналата година единственото място в страната, където гнездяха къдроглави пеликани, беше ез. „Сребърна“. След почти 60 години прекъсване видът започна да строи гнезда и да отглежда поколение на създадените изкуствени платформи в Песчина.

Платформите са построени преди 5 години от ДПП „Персина“ и Българското дружество за защита на птиците.

Сега в колонията има три двойки къдроглави пеликани и двойка розови пеликани, изчезнал като гнездящ в нашата страна вид.

Розовите пеликани гнездят за първи път на територията на ПП „Пер-

сина“, като за последните няколко десетилетия са известни малко опити на вида за гнездене в ез. „Сребърна“.

ДПП „ПЕРСИНА“